

Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
15.K.27.139/2015/8. szám

A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a [REDAKTOR] jogtanácsos által képviselt **Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal** (4400 Nyíregyháza, Hősök tere 5. szám alatti székhelyű) **felperesnek** – [REDAKTOR] [REDAKTOR] **Ügyvédi Iroda** [REDAKTOR] által képviselt **Nyírbátor Város Önkormányzata** (4300 Nyírbátor, Szabadság tér 7. szám alatti székhelyű) **alperessel** szemben **önkormányzat határozathozatali kötelezettsége elmulasztásának a megállapítása és határozat meghozatalára való kötelezés** iránt kezdeményezett perében meghozta az alábbi

V é g z é s t

A bíróság az előtte folyamatban lévő 15.K.27.139/2015. számú ügyben kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 14. § (2) és (3) bekezdésének Alaptörvénybe ütközésének vizsgálatát és az alaptörvény ellenességének megállapítását, valamint az alaptörvény ellenessé nyilvánított jogszabályi rendelkezés a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt 15.K.27.139/2015. számú ügyben történő alkalmazási tilalmának elrendelését.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

I.

A felperes keresetében a Mötv. 140. § (1) bekezdés a) pontja alapján, hivatkozással a Mötv. 142. § (2) és (4) bekezdésére annak megállapítását kérte a bíróságtól, hogy az alperes a Mötv. 14. § (2) bekezdéséből eredő határozathozatali kötelezettségét elmulasztotta, továbbá a bíróság kötelezze a Képviselő-testületet a Ságvári Endre utca, Rajk László utca és Zalka Máté utca elnevezésű közterületei nevének megváltoztatásáról szóló határozat meghozatalára.

A felperes keresetében előadta, hogy 2015. január 27. napján az SZ-B-06/00446-1/2015. ügyiratszámú információ kérésében tájékoztatást kért a Nyírbátori Polgármesteri Hivatal Jegyzőjétől arra vonatkozóan, hogy Nyírbátor Város területén található közterületek elnevezése megfelel-e a Mötv. 14. § (2) bekezdésében meghatározott jogszabályi előírásoknak.

2015. január 30. napján Nyírbátor Polgármesteri Hivatal Jegyzője a Nemzeti Jogszabálytár Írásbeli Kapcsolattartás rendszerében (Írásbeli Kapcsolattartási rendszer) azt a tájékoztatást adta, hogy amennyiben azt tapasztalják, hogy a közterületek valamelyikének elnevezése nem felel meg a hatályos jogszabályban foglaltaknak, olyan irányú javaslatot terjesztenek a Képviselő-testület elé, amellyel a jogellenes állapot orvosolható.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	III / 390-0/2015
Érkezett:	2015 DEC 18.
Példány:	1
Melléklet:	2 db
Kezelőiroda:	[REDAKTOR]

A felperes a 2015. február 12. napján az Sz-B-06/00629-1/2015. ügyiratszámú törvényességi felhívásban Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének figyelmét felhívta a jogszabálysértésre, és annak megszüntetésére.

A felperes az Sz-B-06/00629-1/2015. iktatószámú törvényességi felhívásban hivatkozott a Mötv. 13. § (1) bekezdés 3. pontjában, 14. § (2) és (3) bekezdésében, illetve a Mötv. 143. § (3) bekezdésében foglaltakra, melyre tekintettel megállapította, hogy nem fogadható el, hogy közterület vagy közintézmény olyan elnevezéssel bírjon, amely az Alaptörvény értelmében egy a Magyarország jogállami jellegével összeegyeztethetetlen rendszer emlékét hordozza.

Törvényességi felhívásában hivatkozott arra, hogy Nyírbátor Város közigazgatási területén van olyan közterület név, amely az Magyar Tudományos Akadémia (MTA) állásfoglalása szerint nem javasolt, nem használható.

Erre tekintettel álláspontja szerint megállapítható, hogy Nyírbátor Város Önkormányzat Képviselő-testülete nem tett eleget a Mötv. 13. § (1) bekezdés 3. pontjában, és 14. §-ban foglaltaknak.

A felhívás az Írásbeli Kapcsolattartási rendszerbe való feltétel útján, 2012. február 12. napján kézbesítettnek volt tekinthető.

Nyírbátor Város Polgármestere 2015. április 15. napján feltöltött válaszában azt a tájékoztatást adta, hogy Nyírbátor Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a perbeli törvényességi felhívást megtárgyalta, és csatolta az erről szóló 27/2015. (III.25.) önkormányzati határozatot. A határozatban foglaltak szerint a Képviselő-testület a perbeli törvényességi felhívásban foglaltakat megismerte és tudomásul vette, a Mötv. 14. § (2) bekezdésében foglaltaknak eleget fog tenni, figyelembe véve a három érintett utca (Ságvári Endre, Rajk László, Zalka Máté) lakóinak véleményét és javaslatait. A lakosság terheinek csökkentése érdekében a három közterület elnevezésének megváltoztatását és a házszámok rendezését párhuzamosan fogják kezelni.

Az MTA közterületek elnevezése ügyében hozott állásfoglalásai szerint a Ságvári Endre, Rajk László, Zalka Máté név közterület elnevezésére nem használható.

Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását kérte.

Ellenkérelmében előadta, hogy a Mötv. 13. § (1) bekezdésének 3. pontja alapján a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése helyi közügy, és a helyi önkormányzat Képviselő-testületét illeti meg az a jog, hogy helyi közügyekben döntsön. Ekörben hivatkozott az Alaptörvény 31. cikk (1) bekezdésében, 32. cikkében, 33. cikk (1) bekezdésében, illetve a Mötv. 2. § (1)-(2) bekezdéseiben, 3. § (1) és (4) bekezdéseiben, 5. §-ában foglaltakra.

Álláspontja szerint az MTA állásfoglalása nem jogszabály, jogforrás, kizárólag egy ajánlás, így az nem lehet kötelező sem az önkormányzatra, sem pedig más személyre. Amennyiben az önkormányzat úgy ítéli meg, hogy a közterület elnevezése nem ütközik a Mötv. 14. § (2) bekezdésébe, még ezen állásfoglalás beszerzésére sem kötelezhető, nemhogy annak kötelező érvényű elfogadására.

Megítélése szerint egy jogszabálynak nem minősülő tudományos határozat alapján nem lehet sem kényszeríteni, sem pedig kötelezni a demokratikusan megválasztott Képviselő-testületet arra, hogy az Alaptörvényben és a Mötv.-ben biztosított joggal, miszerint önállóan nevezheti el a közterületeit, ne élhessen.

Hivatkozása szerint a demokratikusan megválasztott Képviselő-testület tagjainak is vannak történelmi és tudományos ismeretei, nézetei, elvei, gondolatai, tanulmányai, véleménye, melyeket bíróság ítélettel nemhogy befolyásolni nem lehet, de az Alaptörvény VII. és IX. cikkei szerint azokat kötelező tiszteletben tartani és védeni.

A Képviselő-testület tagjait is megilleti a gondolatszabadság, a más meggyőződés, a vélemény-nyilvánítás, a tanulás és a tanítás szabadságának alkotmányos joga, ezt az MTA állásfoglalása nem korlátozhatja.

Megítélése szerint amennyiben az MTA jogszabálynak nem minősülő ajánlása alapján a bíróság a kereset szerinti határozat meghozatalára kötelezi az alperest, úgy azzal megsérti az Alaptörvény hivatkozott cikkei által védett gondolat, más meggyőződés, vélemény-nyilvánítás szabadságához, illetve a tanítás a tanulás szabadságához fűződő alkotmányos jogokat.

Hivatkozott arra, hogy a Mötv. 14. § (2) és (3) bekezdései Alaptörvény ellenesek, hiszen a jogszabályi helyek nincsen összhangban az önkormányzatok Alaptörvényben biztosított és védett önkormányzati jogai gyakorlására, valamint a gondolat, a más meggyőződés, a vélemény-nyilvánítás szabadságára, illetve a tanulás és a tanítás szabadságára vonatkozó rendelkezéseivel, így nem csak sértik a helyi önkormányzáshoz való jogát, de nem biztosítják a demokratikusan megválasztott Képviselő-testülete számára, hogy az Alaptörvényben védett, fent hivatkozott jogaival saját meggyőződése alapján élhessen és a szerint döntsön.

A Mötv. 14. § (2) bekezdése Alaptörvény ellenes azon okból kifolyólag is, hogy ezen jogszabályhely egy olyan tartalmilag és jogilag is meghatározhatatlan, határozatlan jogfogalmat használ, amelynek törvény szerinti értelmezését a törvény nem adja meg, így a jogalkalmazó szervek nem tudják egységesen értelmezni, ami jogbizonytalanságot okoz, márpedig a jogszabályoknak világosnak, egyértelműnek és alkalmazhatónak kell lenniük, mert ez szolgálja a jogbiztonságot. Amennyiben egy jogszabályhelyet minden jogalkalmazó másképp értelmezhet, akkor ez nem felel meg a jogbiztonság alapkövetelményeinek.

II.

A közigazgatási perben alkalmazandó jogszabályok

A **Mötv. 2. § (1) bekezdése** szerint: „A helyi önkormányzás a település, valamint a megye választópolgárai közösségének joga, melynek során érvényre jut az állampolgári felelősségérzet, kibontakozik az alkotó együttműködés a helyi közösségen belül.”

A **Mötv. 2. § (2) bekezdése** szerint: „A helyi önkormányzás a helyi közügyekben demokratikus módon, széles körű nyilvánosságot teremtve kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot.”

A **Mötv. 3. § (1) bekezdése** szerint: „A helyi önkormányzás joga a települések (települési önkormányzatok) és a megyék (területi önkormányzatok) választópolgárainak közösségét illeti meg.”

A **Mötv. 5. §-a** szerint: „A helyi önkormányzatok által ellátott, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésében rögzített feladat- és hatáskörök jogszerű gyakorlása alkotmánybíróági és bírósági védelemben részesül.”

A **Mötv. 13. § (1) bekezdés 3. pontja** szerint: „A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése.”

A **Mötv. 14. § (2) bekezdése** szerint: „A 13. § (1) bekezdés 3. pontjában meghatározott közterület, illetve közintézmény nem viselheti

a) olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy

b) olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.

A **Mötv. 14. § (3) bekezdése** szerint: „Ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a (2) bekezdésnek, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.”

A **Mötv. 132. § (1) bekezdése** szerint: „A kormányhivatal a helyi önkormányzatok törvényességi felügyelete körében az Alaptörvényben meghatározott feladat- és hatáskörökön túl:

a) törvényességi felhívással élhet;

e) kezdeményezheti a határozathozatali, feladat ellátási kötelezettségét nem teljesítő helyi önkormányzattal szemben bírósági eljárás megindítását, a határozathozatal pótlásának elrendelését;

A **Mötv. 132. § (4) bekezdése** szerint: „Nem terjed ki a kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárása - az (5) bekezdésben foglalt kivétellel - az érintett által hozott azon döntésekre,

a) amelyek alapján munkaügyi vitának vagy közszolgálati jogviszonyból származó vitának,

b) jogszabályban meghatározott bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásnak van helye, vagy

c) amelyeket a képviselő-testület mérlegelési jogkörében hozott.

A **Mötv. 132. § (5) bekezdése** szerint: „A (4) bekezdés c) pontjától eltérően a kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárása kiterjed a mérlegelési jogkörben hozott döntésekre is a döntéshozatali eljárás jogszerűségének vizsgálata körében.

A **Mötv. 134. § (1) bekezdése** szerint: „Ha a kormányhivatal jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére. Az érintett a felhívásban foglaltakat köteles megvizsgálni és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedéséről vagy egyet nem értéséről a kormányhivatalt írásban tájékoztatni.”

A **Mötv. 140. § (1) bekezdés a) pontja** szerint: „A kormányhivatal a helyi önkormányzat tájékoztatásának kézhezvételétől vagy a tájékoztatás adására nyitva álló határidő eredménytelen leteltétől számított tizenöt napon belül kezdeményezheti a közigazgatási és munkaügyi bíróságnál a helyi önkormányzat törvényen alapuló:

a) határozathozatali kötelezettsége elmulasztásának megállapítását és a határozat meghozatalára való kötelezést.”

A **Mötv. 140. § (2) bekezdése** szerint: „A 139-140. § szerinti jogszabálysértések megszüntetésére irányuló pert a helyi önkormányzat vagy a polgármester ellen lehet megindítani.”

A **Mötv. 140. § (4) bekezdése** szerint: „Az önkormányzati határozat bírósági felülvizsgálata, az önkormányzat határozathozatali és feladat-ellátási kötelezettsége elmulasztásának megállapítása iránt, valamint a kormányhivatal törvényességi felügyeleti bírságot megállapító határozatának bírósági felülvizsgálata iránt indított perekben a polgári perrendtartásról szóló törvény közigazgatási perekre vonatkozó fejezetének rendelkezéseit az e törvényben foglalt eltéréseknek megfelelően kell alkalmazni, e perekben a közigazgatási és munkaügyi bíróság jár el.”

III.

Az alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenessége

Az **Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése** szerint: „Magyarország független, demokratikus jogállam.

Az **Alaptörvény B) cikk (3) bekezdése** szerint: „A közhatalom forrása a nép.”

Az **Alaptörvény B) cikk (4) bekezdése** szerint: „A nép a hatalmát választott képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja.”

Az **Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése** szerint: „Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa.”

Az **Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése** szerint: „Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.”

Az **Alaptörvény 31. cikk (1) bekezdése** szerint: „Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében helyi önkormányzatok működnek.”

Az **Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése** szerint: „A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között

c) önállóan igazgat;

e) gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat;

l) törvényben meghatározott további feladat- és hatásköröket gyakorol.”

A Mötv. 14. § (2) bekezdésének megalkotását a jogalkotó azzal indokolta, hogy „az önkényuralmi politikai gyakorlattal történő teljes körű szakítás megköveteli, hogy ilyen ideológiákhoz, pártokhoz, jelképekhez kötődő elnevezések ne maradhassanak fenn, illetve a jövőben se jelenjenek meg.” A jogalkotó célja az volt, hogy az utcák, intézmények, szervezetek csak olyan elnevezést viseljenek, amelyek méltóak a demokratikus jogállam eszméihez.

Mindemellett a jogalkotó nem adott egyértelmű meghatározást arra, hogy kik azok a személyek, akik a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vettek, illetve, melyek azok a kifejezések vagy szervezet nevek, amelyek a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utalnak.

A Mötv 14. § (3) bekezdése alapján a jogalkotó az MTA-t jelölte ki arra a feladatra, hogy kétség esetén állást foglaljon a fenti kérdésben, és ezen állásfoglalása iránymutatásként szolgáljon. A bíróság megítélése szerint ezen jogszabályi rendelkezés alapján az MTA állásfoglalása a helyi önkormányzatok működése felett törvényességi felügyeletet gyakorló Kormányhivatal számára is iránymutatásként szolgál annak a kérdésnek az eldöntésében, hogy a helyi önkormányzatok eleget tettek-e a Mötv. 14. § (2) bekezdésében foglaltaknak.

A bíróság megítélése szerint a Mötv. 14. § (2) és (3) bekezdései sértik a helyi önkormányzatok önkormányzáshoz való jogát, azt, hogy a jogszabályba foglalt – és az Alaptörvény által védett – feladatukat önállóan, saját meggyőződésük alapján gyakorolják.

A Mötv. 14. § (2) és (3) bekezdései ezáltal sértik az Alaptörvényben biztosított gondolat, vélemény-nyilvánítás, tanulás és tanítás szabadságát.

A bíróság az alaptörvény-ellenesség körében hivatkozik az Alaptörvény B. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogállamiság elvének a megsértésére, figyelemmel arra, hogy a jogállamiság elve összekapcsolódik a jogbiztonság elvével. A jogbiztonság - az Alkotmánybíróság értelmezésében - az államtól és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei, és egyes szabályai is világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára a büntetőjogban is előre láthatóak legyenek. (11/1992. (III. 5.) AB határozat)

A jogalkotó a Mötv. 14. § (2) bekezdésében olyan fogalmat használ, amelynek értelmezését nem adja meg, így a jogalkalmazó szervek részére nem biztosított annak egységes értelmezése.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 25. § (1) bekezdése szerint: „Ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett - az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.”

A fentiekre figyelemmel a bíróság álláspontja szerint a Mötv. 14. § (2) és (3) bekezdései alaptörvény-ellenesek.

A bíróság az Alkotmánybíróság fenti eljárásának kezdeményezésére az Abtv. 25. §-a alapján jogosult.

A végzés elleni jogorvoslat lehetőségét a Pp. 155/B. § (4) bekezdése zárja ki.

Nyíregyháza, 2015. december 08. napján

**Juhászné dr. Bartha Ildikó sk.
bíró**

A kiadmány hitelesítő:



